

גולדה על הבאריקה

סיעתנו זכחה בשבוע שעבר, בלי עין הרע, לפירסומה גדולה. תוך כדי כך כימעט נעלמה מעיני הציבור המחמאה הגדולה ביותר שניתנה אי פעם לסיעתנו ולי אישית. הדבר בא בשעה שגולדה מאיר ענתה לשורה של שאלות של שאלתות שלנו. בין השאר ענתה לשאלתה מסי 2032 שלי, אתן הדברים כלשונם:

חבריהכנסת אורי אבנרי שאל את ראשיהממשלה:

בהופיעה ביום 17 בדצמבר 1970 בבניין הקסטל בפני הנהלת וסיעת המפד"ל, הצהירה ראשיהממשלה, לפי ידיעות אחרונות של יום 18 בדצמבר, כלהלן: "תמצא לי חוק כיצד להוציא את אורי אבנרי מן הכנסת, ואני אלך איתך על זה על הבריקות".

תשובת ראשיהממשלה:

השאלה 1: הציטוט הנ"ל איננו מדויק. הדברים, כפי שנאמרו עלייך, בפגישה טגורה עם הנהלת המפד"ל, הם: "זה ציטוט מהפרוטוקול: 'אזנתי, אתה במדינה בדיוק כמוני. יש חוקים במדינה הזאת. אתה מוכן שנעלה את אחודהחסימה? אני עוד לא שמעתי ממפד"ל שהם מוכנים. על-פי חוק אתה יכול להוציא אותו (את חבר הכנסת אבנרי) מהכנסת?'. 'תמצא לי חוק, ואני אלך נגדו (נגד אבנרי) על הבריקות'". אני מספק את יש בעולם כולו תקדים לכך שראשיממשלה בצה"ר, מעל דוכן הפארלמנט, שהוא רוצה בחקיקת חוק מיוחד חדש כדי להוציא מן הכנסת אדם מסוים שנבחר על-ידי הציבור.

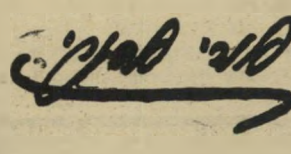
על כל פנים, זוהי הכרזת-מלחמה מפורשת, חד-משמעית. מחול השדים שנערך השבוע סביב סיעתנו בעיתונים מסוימים, אפשר להבינו נקל על רקע הכרזה זו. המזור הוא שדוחק השבוע קיבלה גולדה מאיר את עמדתנו בעניין מסוים, והפכה אותי בעמיתין לרובו הרוב בממשלה.

העליתי לפני כמה שבועות בכנסת את החלטת רשות-השידור להנהיג שידורפירסומת בטלחזיה. הכנסת החליטה לפי הצעה, לקיים דיון במילאה על נושא זה. (בעוד שהתנגדתי לפירסומת בטלחזיה, הצדיק אותה השר האחראי, יגאל אלון, מכל וכל).

עצם העובדה שהעליתי את ההצעה, הכריחה את הסיעות הגדולות לקבוע את עמדתן לגבי הפירסומת בטלחזיה. תוך כדי כך נתגלה שיש רוב נגדה גם בסיעת המערך. ביום א' של השבוע שעבר נתקיים הדיון בממשלה. הרוב, ברשות גולדה מאיר ופינחס ספיר, החליט שלא להנהיג פירסומת מעל למסך הקטן.

למחרת היום היה צריך להתקיים הדיון בכנסת. לפי הנוהל היה עלי לפתוח בדיון, ועל יגאל אלון היה להביא את עמדת הממשלה. אולם בדרך פלא, ברגע האחרון ממש, נדחה הדיון לשבוע ימים, לפי בקשת יגאל אלון. במקומו נתקיים דיון על הצעה אחרת שנגעה ליגאל אלון — פרשת החינוך היהודי בגולה, עניין שעמד על סדרהיום אחר ההצעה שלי.

הגבתי על כך בפתח נאומי על החינוך היהודי (ראה עמוד 39): "אני מבין מה הטעם בשינוי זה בסדרהיום. האם הטיבה נעוצה בכך שבדיון על הפירסומת בטלחזיה נשאר השר יגאל אלון במיעוט בממשלה, ונפל דחקא בחלקי לייצג את דעת הרוב?". קרא אלון ממקומו: "זה אפשרי בעולם של מיעוטים".

ורואה בדמיונו את הבית שבו גדל, את המשפחה שבה צמח, את בית-הכנסת שבו ביקר עם אביו בחגים, דברים שהיו ואינם עוד?

בתים, אשר מי יודע אם קיימים הם עדיין, בתיכנסת שוממים ואולי גם חר-בים, קברים שאיש אינו מניח עליהם פרחים, משפחות שהתפוררו עם הרוח?

כי אנו בישראל, גם הצברים שבינינו, הננו שרידים של קהילות שהיו ואינן עוד. אלא שעברנו המשותף שונה.

לא היו תאי גאזים

מה שעבר על בני המזרח, בני ארצות-ערב, אינו מה שעבר על בני אירופה. חמלניצקי והיטלר הם שמות שאין להם דוגמה בעולם הערבי. בארצות-ערב לא היינו, ולא היו משפחותינו, קורבנות של שריפה ושל תאיגאזים.

קהילתינו התחסלו מתוך רצון ננו אנו לעלות לישראל.

על כך, גם כשאנו נתקלים בהתפרצויות שינאה ובמעשים ברבריים נגד שרידי אחינו ומשפחותינו שם, גם כאשר הם נקיים זועק אלינו, ואנקת אסירים מדירה שינה מעינינו, גם או איננו יכולים להשתחרר מוכרונות של עבר מכובד, של שכנות טובה עם בני העם הערבי, ואנו שואלים את עצמנו: מה קורה שם, מה הנוצעות-הללו, האם הפכו עמים שלמים לחיות? האם הערבים, שבתוכם היינו, איבדו צלם אנושי?

קל לשפוך את חמתנו על הגוי ייב. קל לדרוש נקם ולהוקיע. אי כל גם בשעת כאב חייבים אנו שלא לעשות שקר כנפשנו, וגם לא לשכוח כי מעבר למחשכי הי מלחמה והאיבה עוד נכוננו לנו

שלטון שלהם, והעיניים הם שיטתם. עם תלוינים לא נשלים לעולם, לא אנו ולא הי עמים שעליהם הם שולטים.

אנקת יהודי סוריה

לפני שנה התייחדה הכנסת עם זכרם של עולי הגרדום בעיראק. הוקענו את מיטטר התלוינים בכנאדא, והעולם כולו נידה אי-חם. שימשנו מגביר-קול לאנקת אחינו הי-אסורים שם, והעולם לא יכול היה לאטום את אוזניו. עד שגם מיטטר מתועב זה היה נאלץ להרפות, ולו גם הלכות, את הלחץ והאימה, והוא מתיר עכשיו ליהודים לצאת את עיראק.

היום אנו עומדים מול הידיעות על מצבם של יהודי סוריה. יהדות מפוארת, תרבותית וחרוזה, שמנתה רבבות, והיום רק כמה אלפים — יהדות זו חיה במצוקה. המיטטר הסורי רואה ביהודים בני-ערובה, או אפילו גרוע מזה — שעיר לעזאזל, מטרה בה קל להתנקם על החרפה הצבאית של מלחמת ששת הימים.

מה שאין ה"בעת" הסורי מסוי גל לעשות למדינת ישראל, הוא מעולל ליהודים חסרי-מגן.

אבל המיטטר הסורי היה מאו ומתמיד יוצא דופן בחוסר יציבותו, במעשי הטרורף שלו, בדחפים הפנימיים הרוחפים אותו לא רק לפגוע באחרים, אלא גם להרוס את עצמו מבפנים; מיטטר שסיבך לא רק את ארצו ואת ישראל בתקריות גבול ובמעשי טרור ותגמול, אלא דחף את העולם הי-

התליות בכנאדא — לפני שנתיים

ערבי כולו אל התבוסה הגדולה של מלחמת ששת הימים.

המטרופים ברמשק, המסרבים גם כיום להגיע להסדר מדיני עם ישראל, מסכנים בראש וראשונה את עצמם.

הם גם מסכנים את השלום במרחב, את שלומם של עמי ערב כולם. והם מאיימים על שלום בני הערובה היהודים, החיים עדיין בתחום שלטונם.

את הסכנות המדיניות והצבאיות נודע לסכל. אני אומר זאת לא ברוח של אימים לכבוש את דמשק, אלא מתוך אמונה ש-כוחנו עימנו לעמוד בכל מערכה, עד שיבוא יום ובסוריה יתבסס שלטון שפוי ויציב, שגם עימו נבוא לידי יחסי שכנות טובה.

אבל את הסכנה ליהודים חסרי-הישע עלינו לסכל במעשים להפעיל את נשקנו הי-מוסרי וההומאני, להזעיק את בעלי המצפון בעולם כולו, לגייס אנשים ומדינות, כדי ש-דמשק תדע כי גם בעיתות מלחמה לא תית-כן אחיזה לחוקי הגיוגל.

„גם בשעת הכאב

לא נחשוב על נקם”

ימי שלום, ימי איחוי, ימי דרי קיום וכבוד הדדי.

על כך, אל לנו להיתפס לסיסמות העיוור רון ולומר כי כל הערבים הם שונאי יהודים, כי כל הערבים צמאים לדם אחינו. חשי-בונו איננו עם עמי ערב. חשבוננו איננו עם כל המישטרים הערביים. חשבוננו הוא עם אותם מיטטרים, שהגרדום הוא כלי הי-

שמעתי גם את סיפורי העינויים, וגם את תפילת החון בבית-הכנסת הגדול של דמי שק. ודוחק צילומי הילדים היהודים הי-לומדים בשלווה בבית-הספר, ושל ראש הי-קהילה המשבחה את המישטרי, הם שצבטו את ליבוי והחרידו אותי לגורלם של יהודי סוריה.

להלן נאומי של ח'כ שלום כהן בוויכוח הכללי על מצב הי-יהודים בארצות ערב. **שלום כהן:** אני מדבר היום, בהיותי עדיין תחת השפעתו של שידור טלחזיה מירושלים, שידור שהראה את יהודי סוריה, את השניים שהצליחו להימלט ולספר על עינויים, והאחרים היושבים עדיין בגיטו של דמשק.

גולדה על הכוננים השולטים ברשות השידור:

היו"ר מ. ביבי: שאלה נוספת לחבריהכנסת אבנרי. **אורי אבנרי:** כבוד ראשיהממשלה, אולי את יכולה להגיד מה כן נאמר, אם הדיווח בעיתונות אינו נכון? **ראשיהממשלה גולדה מאיר:** לא. אינני מתכוננת להגיד מעל במת הכנסת תוכן הניירות שנמסרו. ועדת החוץ והביטחון יודעת כל פרט ופרט.

אורי אבנרי: כבוד היושב-ראש, נדמה לי שיש פה אי-הבנה. נדמה לי שראשיהממשלה ענתה בשעות לשאלה לא נכונה. זו אי-הבנה.

היו"ר מ. ביבי: חבריהכנסת אבנרי, זו איננה הפרוצדורה ש-קיימת בכנסת. יש אפשרות לשאול רק שאלה נוספת אחת, ושאלת אותה.

אורי אבנרי: אני רק מעיר את תשומת-לב היושב-ראש. **ראשיהממשלה גולדה מאיר:** חבריהכנסת אבנרי צודק במיקרה זה. היות ויש לו הרבה שאלות, חשבתי שהוא מתייחס לשאלה אחת. בהנהלת המפד"ל דיברתי בכלל על מיעוט ההשפעה, שהיא כמעט אפסית, שיש לממשלה על הנעשה ברדיו ובטלחזיה. זה הכל.

לפעמים יש בכנסת חילופי דברים די משעשעים. למשל, בשאלתה הבאה:

חבריהכנסת אורי אבנרי שאל את ראשיהממשלה:

ממרים של יום 18 בדצמבר 1970 מדווח על הופעתה של ראשי-הממשלה בפני הנהלת וסיעת המפד"ל.

לפי מעריב, נשאלה ראש הממשלה: "מדוע שולטים הכוננים על אמצעי הקומוניקציה (התמלכתיים)", וראש הממשלה השיבה: "אולי אתה יכול ללמד אותי מה לעשות", וגם אני לא מאושרת מן המצב ברשות השידור."

- 1) אבקש לדעת: האם הפירסום הנ"ל משקף את חילופי הדברים שאירעו בי פגישה הנ"ל.
- 2) אם כן — האם שולטים "כוננים" כלשהם על אמצעי הקומוניקציה התמלכתיים?
- 3) אם כן — מי הם "כוננים" אלה?

תשובת ראשיהממשלה גולדה מאיר:

לשאלה 1: לא. לשאלות 2 ו-3: אין תופשות.